

RISCOS PSICOSOCIALS: RESULTATS DEL QÜESTIONARI

El passat mes de febrer, vam distribuir a tota la plantilla del BBVA a Catalunya el qüestionari ISTAS 21, reconegut tant per la Generalitat com per el INSHT (Instituto Nacional de Seguridad e Higiene en el Trabajo) com un mètode adequat per a l'avaluació dels riscos psicosocials al treball.

Recollides i tabulades les respostes, us volem presentar uns primers resultats, que, ja ho podem avançar, són força preocupants. S'han contestat 709 qüestionaris, el 16% de la plantilla del banc a Catalunya. Això significa que els resultats tenen un alt grau de fiabilitat, doncs, a més, la distribució de les respostes entre homes/dones i tècnics/administratius es correspon amb la distribució global de la plantilla. En concret, a tota la plantilla hi ha un 67% d'homes i un 33% de dones; entre les respostes, un 68% i un 32%, respectivament. Els tècnics són un 69% i els administratius un 31%; entre les respostes, un 70% i un 30%.

Com expliquem a l'última part d'aquest comunicat, els resultats de cada apartat del qüestionari s'expressen en tres nivells d'exposició als riscos psicosocials: VERD, GROC o VERMELL (més favorable, intermedi, més desfavorable). Posteriorment us informarem dels resultats segmentats per gènere, grup professional, tram d'edat i/o altres variables, però la primera "foto" és la dels resultats globals, que justifiquen àmpliament la preocupació que comentàvem abans.

APARTAT	DIMENSIÓ PSICOSOCIAL	VERD	GROC	VERMELL
1	Exigències psicològiques	7%	10%	83%
2	Treball actiu i possibilitats de desenvolupament	25%	31%	44%
3	Inseguretat	4%	17%	79%
4	Suport social i qualitat de lideratge	14%	23%	63%
5	Doble presència	22%	26%	52%
6	Estima	9%	16%	75%

O sigui, llevat d'un capítol, en tots els demés **la majoria absoluta de la plantilla està exposada a un nivell de riscos desfavorable per a la salut**. I quan rels resultats són tan contundents, no poden atribuir-se a les particularitats d'una zona, una oficina o una funció concreta: el que reflexen és **una forma de funcionar, una organització del treball que genera riscos per a la salut psicosocial de les persones**.

Aquesta conclusió, avalada pels resultats numèrics, és confirmada també pels comentaris personals recollits als qüestionaris: la pressió per assolir els objectius, l'obligació de competir entre companys (que, per altra banda, han de treballar en equip), les prolongacions "voluntàries" de jornada, etc., tenen efectes altament perniciosos per a la salut.

En conseqüència, qualsevol intent de corregir la negativa situació actual estarà condemnat al fracàs sinó comença per plantejar-se les seves causes. Per exemple: és saludable que els immensament generosos incentius dels directius depenguin, en bona part, de fins a on aconseguixin espremer els seus subordinats? És adequat haver d'estar pendent d'un lloc al rànquing per sentir-te o no pressionat?

Com hem dit, en posteriors comunicats us presentarem més resultats, junt amb algunes de les idees que creiem que s'haurien d'aplicar per a millorar la salut laboral al BBVA, però entenem que l'apartat 5, **dobles presència** (a les feines domèstiques i bancàries), requereix un comentari addicional, perquè aquí sí hi ha una gran diferència entre les respostes d'homes i dones. Aquestes han estat les respostes:

DOBLE PRESENCIA	VERD	GROC	VERMELL
Homes	26%	32%	42%
Dones	12%	14%	74%

És evident que la igualtat real encara és lluny d'assolir-se, si més no pel que fa al repartiment de les tasques domèstiques i de la responsabilitat en l'atenció a les persones de l'entorn familiar.

AUTOAVALUACIÓ DELS RESULTATS

Com recordareu, el qüestionari constava de 38 preguntes, dividides en 6 apartats. Sumant la puntuació obtinguda a totes les preguntes que formen cada apartat, obtindrem un resultat que indicarà quin és el nivell d'exposició a riscos psicosocials de cadascú. La puntuació total de cada apartat correspondrà a un dels tres intervals següents:

VERD: nivell d'exposició més favorable per a la salut.

GROC: nivell d'exposició intermedi.

VERMELL: nivell d'exposició més desfavorable per a la salut.

Aplicant aquest sistema, la interpretació dels resultats és:

APARTAT	DIMENSIÓ PSICOSOCIAL	VERD	GROC	VERMELL
1	Exigències psicològiques	De 0 a 7	De 8 a 10	De 11 a 24
2	Treball actiu i possibilitats de desenvolupament	De 40 a 26	De 25 a 21	De 20 a 0
3	Inseguretat	De 0 a 1	De 2 a 5	De 6 a 16
4	Suport social i qualitat de lideratge	De 40 a 29	De 28 a 24	De 23 a 0
5	Doble presència	De 0 a 3	De 4 a 6	De 7 a 16
6	Estima	De 16 a 13	De 12 a 11	De 10 a 0

Amb aquesta taula, tothom pot interpretar els seus propis resultats. Qualsevol persona, hagi contestat o no el qüestionari, interessada en conèixer quin és el seu nivell de risc, pot demanar-nos una còpia del qüestionari per a contestar-lo i avaluar-lo pel seu compte. És un sistema senzill però molt útil per a conèixer d'una forma objectiva els factors de risc psicosocial que afrontem a la nostra feina, i quins efectes estan tenint aquests factors.

Barcelona, 14 de juny de 2006